

TRÁCH NHIỆM CỦA LUẬT SƯ ĐỐI VỚI VẤN ĐỀ CHỦ SỞ HỮU HƯỞNG LỢI THEO PHÁP LUẬT PHÒNG CHỐNG RỬA TIỀN

TRẦN HẢI LONG

Khái niệm “*chủ sở hữu hưởng lợi của doanh nghiệp*” (CSHHL) lần đầu được ghi nhận và quy định rõ tại Luật sửa đổi, bổ sung một số điều của Luật Doanh nghiệp số 76/2025/QH15 (**Luật Doanh nghiệp sửa đổi 2025**), được Quốc hội đã thông qua ngày 17/6/2025. Đây là một bước tiến quan trọng nhằm tăng cường minh bạch trong hoạt động doanh nghiệp và ngăn chặn việc lợi dụng các cấu trúc sở hữu để rửa tiền hoặc che giấu hành vi tham nhũng, trốn thuế. Luật Doanh nghiệp sửa đổi 2025 đã đặt ra một số nghĩa vụ có liên quan đến CSHHL cho các doanh nghiệp, trong đó bao gồm kê khai thông tin về CSHHL, thông tin để xác định CSHHL của doanh nghiệp. Song song đó, pháp luật về phòng rửa tiền hiện hành cũng có quy định về trách nhiệm của luật sư và tổ chức hành nghề luật sư liên quan đến cập nhật và xác minh thông tin nhận biết khách hàng khi cung cấp dịch vụ pháp lý. Do đó, trong bối cảnh hành lang pháp lý hiện nay, Luật sư, tổ chức hành nghề luật sư không chỉ có thể hỗ trợ doanh nghiệp trong việc thực hiện các nghĩa vụ tuân thủ liên quan đến CSHHL, mà còn đồng thời thực hiện trách nhiệm của mình theo quy định của pháp luật về phòng, chống rửa tiền, thông qua một số nội dung cụ thể như sau:

Thứ nhất, hỗ trợ doanh nghiệp trong việc xác định CSHHL từ các nguồn thông tin đáng tin cậy. Theo đó, Luật Doanh nghiệp sửa đổi 2025 quy định CSHHL là cá nhân có quyền sở hữu trên thực tế vốn điều lệ hoặc có quyền chi phối đối với doanh nghiệp có tư cách pháp nhân, và đáp ứng một trong các tiêu chí sau:

- **Sở hữu trực tiếp** từ 25% vốn điều lệ trở lên của doanh nghiệp hoặc 25% tổng số cổ phần có quyền biểu quyết trở lên của doanh nghiệp.
- **Sở hữu gián tiếp** từ 25% vốn điều lệ trở lên của doanh nghiệp hoặc sở hữu gián tiếp từ 25% tổng số cổ phần có quyền biểu quyết trở lên của doanh nghiệp. Khoản 2 Điều 17 Nghị định 168/2025/NĐ-CP cũng có quy định giải thích liên quan đến “sở hữu gián

tiếp”, theo đó, thuật ngữ này được hiểu là sở hữu “thông qua tổ chức khác” (xem thêm ví dụ tại bài viết giới thiệu Nghị định 168/2025/NĐ-CP tại Bản tin pháp luật số 07/2025). Cần lưu ý, việc xác định chủ sở hữu gián tiếp là rất phức tạp vì phải xác định thông qua các tài liệu pháp lý (bao gồm quyền tài sản, quyền biểu quyết...).

- **Có quyền chi phối việc thông qua ít nhất một trong các vấn đề sau:** bổ nhiệm, miễn nhiệm hoặc bãi nhiệm đa số hoặc tất cả thành viên hội đồng quản trị, chủ tịch hội đồng quản trị, chủ tịch hội đồng thành viên; người đại diện theo pháp luật, giám đốc hoặc tổng giám đốc của doanh nghiệp; sửa đổi, bổ sung điều lệ của doanh nghiệp; thay đổi cơ cấu tổ chức quản lý công ty; tổ chức lại, giải thể công ty.

Thứ hai, hỗ trợ xác định đối tượng doanh nghiệp phải thực hiện kê khai, thông báo, lưu giữ thông tin CSHHL, cụ thể:

- **Đối tượng phải kê khai, thông báo, lưu giữ thông tin CSHHL:** Doanh nghiệp có tư cách pháp nhân thành lập và hoạt động theo quy định của Luật Doanh nghiệp, bao gồm: công ty hợp danh, công ty trách nhiệm hữu hạn và công ty cổ phần.
- **Đối tượng không thuộc diện kê khai, thông báo, lưu giữ thông tin CSHHL:** Doanh nghiệp tư nhân, doanh nghiệp do Nhà nước nắm giữ 100% vốn điều lệ, công ty niêm yết hoặc công ty đăng ký giao dịch chứng khoán.

Thứ ba, hỗ trợ doanh nghiệp trong việc xác định thời điểm phải kê khai, thông báo, lưu giữ thông tin CSHHL:

- **Đối với doanh nghiệp thành lập trước ngày 01/7/2025:** Doanh nghiệp thực hiện bổ sung thông tin CSHHL, thông tin để xác định CSHHL đồng thời với thời điểm thực hiện thủ tục đăng ký thay đổi hoặc thông báo thay đổi nội dung đăng ký doanh nghiệp gần nhất. Trường hợp doanh nghiệp có yêu cầu bổ sung thông tin sớm hơn thì doanh nghiệp có thể thực hiện riêng thủ tục bổ sung thông tin CSHHL/thông tin để xác định CSHHL khi doanh nghiệp không có thay đổi nội dung đăng ký doanh nghiệp.
- **Đối với doanh nghiệp thành lập sau ngày 01/7/2025:** Người thành lập doanh nghiệp kê khai thông tin CSHHL, thông tin để xác định CSHHL khi thành lập doanh nghiệp.

Cần lưu ý, trong thời hạn **10 ngày** kể từ ngày có sự thay đổi thông tin về CSHHL của doanh nghiệp hoặc tỷ lệ sở hữu đã kê khai, doanh nghiệp phải thực hiện thủ tục thông báo với Cơ quan đăng ký kinh doanh cấp tỉnh. Hồ sơ bao gồm: a) Thông báo thay đổi nội dung đăng ký doanh nghiệp; b) Danh sách CSHHL của doanh nghiệp.

Bên cạnh đó, luật sư, tổ chức hành nghề luật sư cũng có thể hỗ trợ khách hàng trong quá trình xác định chủ thể chịu trách nhiệm cung cấp thông tin về CSHHL (cổ đông, chủ sở hữu phần vốn, người đại diện phần vốn, người quản lý, điều hành doanh nghiệp) cũng như trách nhiệm, chế tài nếu không thực hiện kê khai, thông báo, lưu thông tin CSHHL (nếu có).

Ngoài ra, liên quan đến trách nhiệm báo cáo giao dịch đáng ngờ theo pháp luật về phòng chống rửa tiền, Thông tư 27/2025/TT-NHNN ngày 15/9/2025 của Ngân hàng Nhà nước Việt Nam hướng dẫn thực hiện một số điều của Luật Phòng chống rửa tiền 2022 quy định trách nhiệm của luật sư, tổ chức hành nghề luật sư trong trường hợp này. Cụ thể, khi cung cấp dịch vụ pháp lý, luật sư và tổ chức hành nghề luật sư có nghĩa vụ xem xét, thu thập và phân tích thông tin khách hàng để báo cáo giao dịch đáng ngờ khi cung cấp dịch vụ pháp lý, ví dụ như thay mặt khách hàng chuẩn bị các điều kiện để thực hiện giao dịch hoặc thay mặt khách hàng thực hiện giao dịch chuyển quyền sử dụng đất, quyền sở hữu nhà, tài sản khác gắn liền với đất; tham gia vào hoạt động mua, bán doanh nghiệp thay mặt khách hàng. Riêng các tổ chức hành nghề luật sư cần có quy định nội bộ về xác minh thông tin nhận biết khách hàng, bao gồm cả xác minh thông tin về CSHHL của khách hàng từ các nguồn thông tin đáng tin cậy.

Tóm lại, việc xác định và kiểm soát thông tin về CSHHL, cũng như thực hiện nghĩa vụ báo cáo giao dịch đáng ngờ, không chỉ là yêu cầu pháp lý bắt buộc theo pháp luật về phòng chống rửa tiền mà còn là một trong những trách nhiệm nghề nghiệp của luật sư, tổ chức hành nghề luật sư trong quá trình cung cấp dịch vụ pháp lý và hỗ trợ khách hàng. Trong trường hợp Quý Khách hàng và bạn đọc có mong muốn tìm hiểu thêm và tư vấn liên quan đến các vấn đề liên quan đến CSHHL, Văn phòng luật sư NHQuang&Cộng sự sẵn sàng giải đáp, cung cấp các ý kiến pháp lý liên quan tới Quý Khách hàng và bạn đọc.